

Til lovforslag nr. L 146

Folketinget 2014-15

Betænkning afgivet af Kommunaludvalget den 7. maj 2015

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om valg til Folketinget, lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet, lov om kommunale og regionale valg og lov om økonomisk støtte til politiske partier m.v.

(Anmeldelse af kandidatlistes, afskaffelse af pligt til opstilling til kommunale og regionale valg, åbningstid på valgdagen, frister for brevstemmeafgivning m.v.)

[af økonomi- og indenrigsministeren (Morten Østergaard)]

1. Ændringsforslag

Økonomi- og indenrigsministeren har stillet 4 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 25. februar 2015 og var til 1. behandling den 20. marts 2015. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Kommunaludvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og økonomi- og indenrigsministeren sendte den 23. december 2014 dette udkast til udvalget, jf. KOU alm. del – bilag 22. Den 24. februar 2015 sendte økonomi- og indenrigsministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget 1 skriftlig henvendelse fra Sammenslutningen af Danske Småøer.

Økonomi- og indenrigsministeren har over for udvalget kommenteret den skriftlige henvendelse til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 1 spørgsmål til økonomi- og indenrigsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Udvalget indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Venstres medlemmer af udvalget mener, at der i forbindelse med de seneste valg har vist sig nogle u hensigtsmæssigheder ved den nuværende valglovgivning. Det har givet anledning til, at Venstre sammen med regeringen og de øvrige politiske partier i Folketinget har indgået en politisk aftale om at modernisere valglovgivningen. Dette lovforslag udmønter denne aftale. Lovforslaget vil gøre det nemmere for borgerne at stemme til valgene, og samtidig bliver de administrative byrder lettet for både kommuner og partier i forbindelse med et valg. Venstre stemmer for lovforslaget, idet der er tale om fornuftige ændringer af valglovgivningen, og da vi er en del af den politiske aftale, der er indgået.

Venstre stemmer også for ministerens ændringsforslag, som går ud på, at kommunalbestyrelserne får mulighed for på et møde senest 15 dage før valgdagen at træffe afgørelse om, at afstemningen på 27 navngivne øer først begynder kl. 9, uanset om afstemningen finder sted på en arbejdsdag, såfremt der på den pågældende ø ligger et afstemningssted.

Alternativet, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af økonomi- og indenrigsministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 1

1) I det under nr. 6 foreslåede § 46, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »8« ordene: », jf. dog stk. 2,«.

[Henvisning til ny undtagelsesbestemmelse for 27 navngivne småøer]

2) Efter nr. 6 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 46 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. For øerne Agersø, Anholt, Askø, Avernakø, Barsø, Birkholm, Bjørnø, Baagø, Drejø, Egholm, Endelave, Fejø, Femø, Fur, Hjarnø, Hjortø, Lyø, Mandø, Nekselø, Omø, Orø, Sejerø, Skarø, Strynø, Tunø, Venø og Aarø kan kommunalbestyrelsen, såfremt der på den pågældende ø ligger et afstemningssted, på et møde senest 15 dage før valgdagen træffe afgørelse om, at afstemningen på øen først begynder kl. 9, uanset om afstemningen finder sted på en arbejdsdag. Hvis 15. -dagen før valgdagen er en lørdag eller en søndag eller anden helligdag, fremrykkes fristen for kommunalbestyrelsens afgørelse til den umiddelbart foregående søgne-dag, som ikke er en lørdag.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.«

[Adgang til at fastsætte, at afstemningen på visse øer først begynder kl. 9]

Til § 3

3) I den under nr. 43 foreslåede ændring af § 52, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »8« ordene: », jf. dog stk. 2,«.

[Henvisning til ny undtagelsesbestemmelse for 27 navngivne småøer]

4) Efter nr. 43 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 52 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. For øerne Agersø, Anholt, Askø, Avernakø, Barsø, Birkholm, Bjørnø, Baagø, Drejø, Egholm, Endelave, Fejø, Femø, Fur, Hjarnø, Hjortø, Lyø, Mandø, Nekselø, Omø, Orø, Sejerø, Skarø, Strynø, Tunø, Venø og Aarø kan kommunalbestyrelsen, såfremt der på den pågældende ø ligger et afstemningssted, på et møde senest 15 dage før valgdagen træffe afgørelse om, at afstemningen på øen først begynder kl. 9.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.«

[Adgang til at fastsætte, at afstemningen på visse øer først begynder kl. 9]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Med forslaget indsættes en henvisning til bestemmelsens nye stk. 2, hvorved der indføres en undtagelse fra det nye generelle krav om, at afstemningen begynder kl. 8, når afstemningen finder sted på en arbejdsdag, jf. bemærkningerne til nr. 2 nedenfor.

Til nr. 2

Med indsættelsen af det foreslåede nye stk. 2 i folketingsvalglovens § 46 indføres en adgang for kommunalbestyrelsen i de kommuner, hvorunder øerne Agersø, Anholt, Askø, Avernakø, Barsø, Birkholm, Bjørnø, Baagø, Drejø, Egholm, Endelave, Fejø, Femø, Fur, Hjarnø, Hjortø, Lyø, Mandø, Nekselø, Omø, Orø, Sejerø, Skarø, Strynø, Tunø, Venø og Aarø henhører, til på et møde at beslutte, at afstemningen på valgdagen til folketingsvalg på de respektive øer først skal begynde kl. 9, uanset om afstemningen finder sted på en arbejdsdag. Forslaget hænger sammen med den foreslåede ændring i lovforslagets § 1, nr. 6, hvorefter åbningstiden for afstemningsstederne til folketingsvalg generelt foreslås fremrykket til kl. 8, hvis afstemningen finder sted på en arbejdsdag. Formålet med ændringen af åbningstidspunktet for afstemningen er at afhjælpe problemet med kødannelser om aftenen og yde en bedre service til de vælgere, der foretrækker at stemme, inden de skal møde på arbejde. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 6, med tilhørende bemærkninger, samt afsnit 2.1.1.3.1. i de almindelige bemærkninger.

KL har i sit høringssvar imidlertid fremsat ønske om, at der blev indført en dispensationsmulighed for kommunerne, for så vidt angår fremrykningen af åbningstiden på afstemningssteder på små øer med få indbyggere, hvor det efter KL's opfattelse vil være svært at nå at få valgmaterialiet frem samme morgen, når afstemningen fremrykkes til at skulle begynde kl. 8. Ifølge KL vil konsekvensen af at fastholde, at åbningstiden på afstemningsstederne for de pågældende øer skal følge den generelle nye åbningstid, kl. 8 om morgenen, når valghandlingen afholdes på en arbejdsdag, være, at valgmaterialiet enten vil skulle fragtes om natten, eller at de små afstemningssteder må nedlægges til ulempe for borgerne.

Økonomi- og Indenrigsministeriet anerkender, at det som nævnt af KL i sit høringssvar i de tilfælde, hvor afstemningsstedet er beliggende på en mindre ø uden broforbindelse eller anden fast forbindelse til fastlandet, kan være forbundet med så store praktiske vanskeligheder at åbne afstemningsstederne kl. 8, kombineret med at der på de fleste af de pågældende afstemningssteder kun vil være et meget lille antal vælgere tilknyttet, at det kan overvejes at fritage disse få øer fra kravet om at åbne valgstedet kl. 8. Ministeriet bad derfor efter modtagelse af høringssvaret KL om at oplyse, hvilke øer det under de ovenfor nævnte forudsætninger kunne være relevant at undtage fra det generelle krav om, at afstemningsstederne fremover skal åbne for stemmeafgivning fra kl. 8, når valgdagen falder på en arbejdsdag.

KL har ved svar af 3. februar 2015 angivet 14 øer med et antal vælgere, der spænder fra ca. 30 til ca. 713 vælgere, som man på baggrund af en høring af kommuner med en kyststrækning ønsker undtaget fra det generelle krav om at fremrykke åbningen af afstemningsstederne til kl. 8, når valgdagen falder på en arbejdsdag.

Endvidere har Sammenslutningen af Danske Småøer ved en henvendelse til ministeriet af 20. marts 2015 fremsat ønske om, at alle de 27 øer, der er medlem af Sammenslutningen af Danske Småøer, omfattes af adgangen til at undtages fra det generelle krav om at fremrykke åbningen af afstemningsstederne til kl. 8, når valgdagen falder på en arbejds-

dag. Sammenslutningen har i den forbindelse peget på, at flere end de 14 øer, som KL har foreslået, i dag har et selvstændigt afstemningssted på øen. Efter ministeriets oplysninger drejer det sig om yderligere fem øer. Sammenslutningen af Danske Småøer henviser endvidere bl.a. til, at færgerne sejlplaner vil kunne ændre sig i fremtiden, således at de øer, der ikke har gener i dag, fremover vil kunne påføres gener ved et begyndelsestidspunkt for afstemningen kl. 8, samt til, at de øer, der i dag ikke har et selvstændigt afstemningssted, fremover vil kunne få et sådant.

Høringssvaret fra KL og henvendelsen fra Sammenslutningen af Danske Småøer giver på denne baggrund økonomi- og indenrigsministeren anledning til at stille nærværende ændringsforslag, hvorved der fastsættes en undtagelse til den nævnte nye bestemmelse i valglovgivningen om, at afstemninger, der finder sted på arbejdsdage, begynder kl. 8 og fortsætter til kl. 20, og så længe der endnu derefter indfinder sig vælgere for at stemme.

Formålet med ændringsforslaget er således at give kommunalbestyrelsen mulighed for at afbøde eventuelle større praktiske vanskeligheder ved at skulle åbne afstemningsstederne kl. 8, som måtte følge af, at afstemningsstedet er beliggende på en mindre ø uden broforbindelse eller anden fast forbindelse til fastlandet. Kommunalbestyrelsen kan med ændringsforslaget alene træffe beslutning om at fritage en af de i stk. 2 opregnede øer for kravet om, at afstemningsstederne skal åbne kl. 8, når afstemningen finder sted på en arbejdsdag.

I opregningen i stk. 2 medtages de 27 beboede mindre øer, som ikke er landfaste med fastlandet, og som Sammenslutningen af Danske Småøer har ønsket omfattet af ændringsforslaget, uanset at nogle af øerne ikke i dag har et selvstændigt afstemningssted. Det er ikke en betingelse for at opnå dispensation for kravet om åbning af afstemningsstedet kl. 8, at øen (fortsat) er medlem af Sammenslutningen af Danske Småøer.

Det er en betingelse for, at kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om at fritage en ø, der er omfattet af opregningen i stk. 2, for kravet om, at afstemningsstederne skal åbne kl. 8, når afstemningen finder sted på en arbejdsdag, at der på øen ligger et afstemningssted. Det er ingen betingelse, at afstemningsområdet alene dækker øen. Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning som nævnt i stk. 2, uanset om afstemningsområdet måtte dække andre områder end den pågældende ø.

Kommunalbestyrelsen kan ved beslutningen om at fritage en ø, der er omfattet af opregningen i stk. 2, for kravet om, at afstemningsstederne skal åbne kl. 8, når afstemningen finder sted på en arbejdsdag, frit vurdere, om en sådan fritagelse er hensigtsmæssig.

Beslutningen om at fritage øen for det fremtidige generelle krav om, at afstemningsstederne skal åbne kl. 8, når afstemningen finder sted på en arbejdsdag, skal træffes på et møde i kommunalbestyrelsen senest 15 dage før valgdagen af hensyn til den almindelige frist for optagelse på valglisten, jf. folketingsvalglovens § 18, stk. 2, 1. pkt., jf. stk. 1. Hvis 15. -dagen før valgdagen er en lørdag, søndag eller anden helligdag, fremrykkes fristen for kommunalbestyrelsens

afgørelse i lighed med fristen for optagelse på valglisten, jf. folketingsvalglovens § 18, stk. 7, til den umiddelbart foregående søgnedag, som ikke er en lørdag, jf. forslaget til § 46, stk. 2, 2. pkt. Fristen er en gyldighedsforskrift. Er kommunalbestyrelsens beslutning truffet efter fristens udløb, har beslutningen ikke retsvirkning for det førstkommende valg. Beslutningen træffes ved stemmeflertal i henhold til de almindelige regler i den kommunale styrelseslovs § 11, stk. 3. Beslutningen kan ikke delegeres til udvalg eller kommunens forvaltning.

Det forudsættes, at kommunalbestyrelsen foretager de fornødne foranstaltninger til at sikre, at valgkortet til afstemningsrådets vælgere indeholder oplysning om, at afstemningsstedet først åbner kl. 9. Efter folketingsvalglovens § 20, 3. pkt., skal valgkortet bl.a. indeholde oplysning om dag og tid for afstemningen.

De foreslåede ændringer af folketingsvalgloven gælder også ved grundlovsumiddelbare folkeafstemninger og europaparlamentsvalg i kraft af henvisningsbestemmelserne, jf. folketingsvalglovens § 99, stk. 1, og europaparlamentsvalglovens § 25, stk. 1. Også for disse typer afstemninger kan kommunalbestyrelsen træffe beslutning om at rykke afstemningens begyndelse til kl. 9. Der er intet til hinder for, at kommunalbestyrelsen træffer en generel beslutning om at rykke afstemningstidspunktet til kl. 9 for folketingsvalg, grundlovsumiddelbare folkeafstemninger, europaparlamentsvalg og kommunale og regionale valg, og at kommunalbestyrelsen træffer denne beslutning for sådanne valg, der måtte ligge efter kommunalbestyrelsens funktionsperiode.

Til nr. 3

Med forslaget indsættes en henvisning til bestemmelsens nye stk. 2, hvorved der indføres en undtagelse fra det nye generelle krav om, at afstemningen på valgdagen til kommunale og regionale valg begynder kl. 8, jf. bemærkningerne til nr. 4 nedenfor.

Til nr. 4

Med indsættelsen af et nyt stk. 2 i den kommunale og regionale valglovs § 52 indføres en adgang for kommunalbestyrelsen i de kommuner, hvorunder øerne Agersø, Anholt, Askø, Avernakø, Barsø, Birkholm, Bjørnø, Baagø, Drejø, Egholm, Endelave, Fejø, Femø, Fur, Hjarnø, Hjortø, Lyø, Mandø, Nekselø, Omø, Orø, Sejerø, Skarø, Strynø, Tunø, Venø og Aarø henhører, til på et møde at beslutte, at afstemningen på valgdagen til kommunale og regionale valg på de respektive øer først skal begynde kl. 9. En betingelse herfor er dog, at der på den pågældende ø ligger et afstemningssted. Der indsættes samtidig i stk. 3 en bemyndigelse for økonomi- og indenrigsministeren til ved bekendtgørelse at fastsætte, for hvilke andre øer kommunalbestyrelsen i overensstemmelse med stk. 2 kan træffe beslutning om, at afstemningen på øen først begynder kl. 9, uanset om afstemningen finder sted på en arbejdsdag.

Forslaget hænger sammen med den foreslåede ændring i lovforslagets § 3, nr. 43, hvorefter åbningstiden for afstemningsstederne til kommunale og regionale valg generelt

foreslås fremrykket til kl. 8. Der henvises til lovforslagets § 3, nr. 43, med tilhørende bemærkninger samt afsnit 2.1.1.3.1. i de almindelige bemærkninger. Om baggrunden for ændringsforslaget henvises i øvrigt til bemærkningerne til nr. 2 ovenfor.

Formålet med ændringsforslaget er således at give kommunalbestyrelsen mulighed for at afbøde eventuelle større praktiske vanskeligheder ved at skulle åbne afstemningsstederne kl. 8, som måtte følge af, at afstemningsstedet er beliggende på en mindre ø uden broforbindelse til fastlandet.

Beslutningen om at fritage øen for det fremtidige generelle krav om, at afstemningsstederne skal åbne kl. 8, skal træffes på et møde i kommunalbestyrelsen senest 15 dage før valgdagen af hensyn til den almindelige frist for optagelse på valglisten, jf. den kommunale og regionale valglovs §

8, stk. 2, jf. stk. 1. Beslutningen træffes ved stemmeflertal i henhold til de almindelige regler i den kommunale styrelseslovs § 11, stk. 3. Beslutningen kan ikke delegeres til udvalg eller kommunens forvaltning. Der er intet til hinder for, at kommunalbestyrelsen træffer en generel beslutning om at rykke afstemningstidspunktet til kl. 9 for folketingsvalg, grundlovsumiddelbare folkeafstemninger, europaparlamentsvalg og kommunale og regionale valg, og at kommunalbestyrelsen træffer denne beslutning for sådanne valg, der måtte ligge efter kommunalbestyrelsens funktionsperiode. Om bestemmelsernes indhold henvises i øvrigt til bemærkningerne til nr. 2.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Simon Kollerup (S) Annette Lind (S) Jan Johansen (S) Thomas Jensen (S) Anne Sina (S) Torben Hansen (S)

Rasmus Prehn (S) Liv Holm Andersen (RV) Helle Løvgreen Mølvig (RV) fmd. Helge Vagn Jacobsen (RV)

Pernille Vigsø Bagge (SF) Lisbeth Bech Poulsen (SF) Lars Dohn (EL) Rosa Lund (EL) Finn Sørensen (EL)

Erling Bonnesen (V) Michael Aastrup Jensen (V) Martin Geertsen (V) Jacob Jensen (V) Jan E. Jørgensen (V)

Sophie Løhde (V) Finn Thranum (V) Hans Christian Thoning (V) Morten Marinus (DF) Mikkel Dencker (DF)

Dennis Flydtkjær (DF) Mette Hjermand Dencker (DF) Ole Birk Olesen (LA) Mike Legarth (KF) nfmd.

Alternativet, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Det Konservative Folkeparti (KF)	8
Socialdemokratiet (S)	47	Alternativet (ALT)	1
Dansk Folkeparti (DF)	22	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Radikale Venstre (RV)	17	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Sambandsflokkurin (SP)	1
Enhedslisten (EL)	12	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Liberal Alliance (LA)	9		

Oversigt over bilag vedrørende L 146

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra økonomi- og indenrigsministeren
2	Henvendelse af 20/3-15 fra Sammenslutningen af Danske Småøer
3	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Orientering om svar fra økonomi- og indenrigsministeren på en henvendelse fra MF Bent Bøgsted
5	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
6	1. udkast til betænkning
7	Ændringsforslag fra økonomi- og indenrigsministeren
8	2. udkast til betænkning
9	3. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 146

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om kommentar til henvendelse af 20/3-15 fra Sammenslutningen af Danske Småøer vedr. ændringsforslag, til økonomi- og indenrigsministeren, og ministerens svar herpå